

2022

INSTROOMONTWIKKELING

INHOUD

	1 ALGEMEEN	-----	03
	BESCHERMING	-----	04
	GEZAG EN ONGANG	-----	06
	ASAA	-----	07
	STRAFZAKEN	-----	10
	SCHOOLVERZUIM	-----	12
	TAAKSTRAFFEN	-----	14

1 - ALGEMEEN

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) geeft inzicht in de instroom. In deze rapportage kijken we naar de ontwikkeling tot en met 2022 op zes typen onderzoek: bescherming, gezag en omgang, afstand, screening, adoptie en afstammingsvragen (ASAA), strafzaken, schoolverzuim en taakstraffen.

Demografische ontwikkelingen van invloed op de instroom bij de RvdK

Op 1 januari 2022 waren er in Nederland 3.300.844 kinderen tussen 0 en 18 jaar. Het aantal kinderen van 0 tot 4 jaar is sinds 2016 onder de 700.000, maar is in 2022 weer iets gestegen.

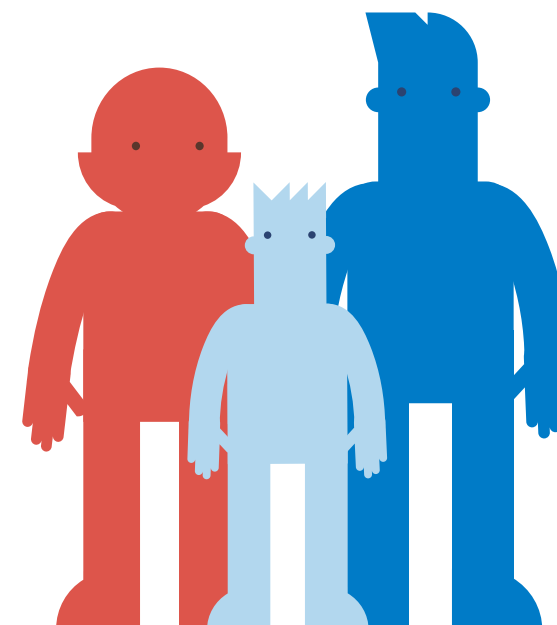
Sinds 2006 neemt het aantal kinderen in de basisschoolleeftijd (4 tot 12 jaar) af. Pas rond 2025 wordt een toename van het aantal kinderen in de basisschoolleeftijd verwacht, samenhangend met de toename van het aantal geboorten in de jaren daarvoor.

Ook het aantal kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar neemt nog steeds licht af. Op 1 januari 2022 waren dat er ruim 8.000 minder dan op 1 januari 2021.

AANTAL KINDEREN VAN 0 T/M 17 JAAR (3 GROEPEN) IN NEDERLAND OP 1 JANUARI VAN ELK JAAR

	2020	2021	2022
Inwoners 0 t/m 3 jaar	686.685	681.662	691.097
Inwoners 4 t/m 11 jaar	1.467.992	1.457.912	1.446.288
Inwoners 12 t/m 17 jaar	1.182.568	1.171.648	1.163.459
Totaal (0 t/m 17 jaar)	3.357.755	3.311.222	3.300.844
Inwoners Totaal	17.407.585	17.475.415	17.590.672

Bron: CBS jeugdmonitor 2022

BESCHERMING

Als er binnen een gezin problemen zijn, kan een gezin hulp inschakelen van mensen uit het sociale netwerk of van professionele instanties via de gemeente. Soms zijn de omstandigheden van een kind en zijn gezin zo zorgelijk dat deze hulp niet (meer) voldoende is. Dan komt de ontwikkeling van een kind ernstig in gevaar. Als dat het geval is, wordt de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) ingeschakeld. De RvdK onderzoekt dan of een **kinderbeschermingsmaatregel** nodig is.

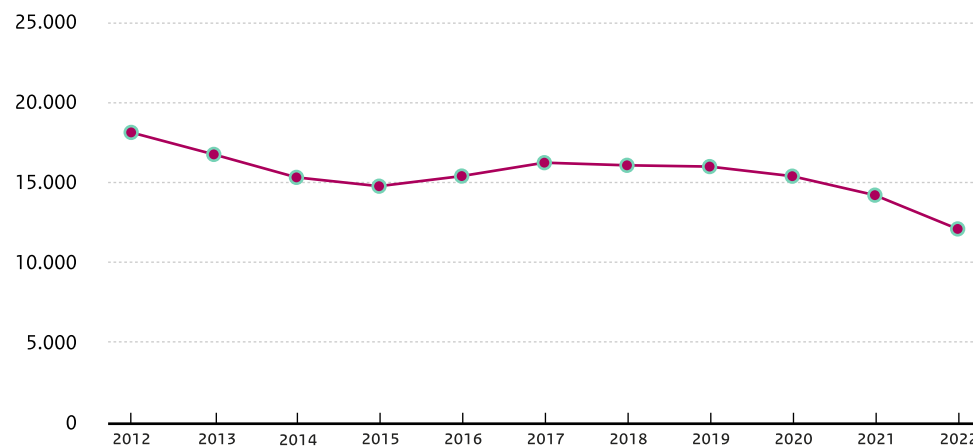
Ontwikkeling instroom • In 2022 daalde het aantal meldingen bij de RvdK voor een onderzoek naar een kindbeschermingsmaatregel, oftewel de instroom opvoedingsproblemen. De daling zette in 2018 in, maar is in 2022 sterker dan voorgaande jaren. Een verklaring hiervoor is nog niet duidelijk aan te geven. De RvdK onderzoekt de oorzaken van de dalende instroom.

INSTROOM OPVOEDINGSPROBLEMEN

2017	2018	2019	2020	2021	2022
16.218	16.053	15.973	15.370	14.178	12.057

Naast de dalende instroom, wordt daarbij van die instroom in een steeds lager percentage een kindbeschermingsmaatregel gevraagd. Van **72%** in 2018 naar **65%** (in totaal 7.452 gevraagde maatregelen) in 2022. Overigens is het percentage van 2022 nog niet definitief, dit kan nog stijgen. Ook hier is de verklaring moeilijk te geven. Enerzijds zien we de kwaliteit van de meldingen nog steeds onder druk staan. Anderzijds zien we ook dat de GI's beperkt mogelijkheden hebben om jeugdbescherming uit te voeren, en lijkt deze schaarste een rol te spelen bij de adviezen.

INSTROOM OPVOEDINGSPROBLEMEN

BESCHERMING

De laatste jaren vraagt de RvdK in steeds minder gevallen een machtiging uithuisplaatsing. In 2022 waren dat er **26%** minder dan in 2020. Dit lijkt samen te hangen met de maatschappelijke tendens dat alle organisaties en gezinnen zoveel mogelijk proberen kinderen met de passende hulp thuis te laten wonen. Maar ook hier speelt de wachtlijstproblematiek een rol: als een passende plek niet voorhanden is, wordt er gezocht naar 'second best' alternatieve, ambulante, vormen van hulp voor kinderen en ouders.

MACHTIGINGEN UITHUISPLAATSING

2019	2020	2021	2022
2.421	2.112	1.997	1.572

Het aantal verzoeken om een gezagsbeëindiging door de RvdK daalde met **45%**: van 1220 in 2021 naar 666 in 2022. De laatste jaren is een discussie op gang gekomen dat in sommige gevallen een definitief besluit over het gezag en een uithuisplaatsing mogelijk te rigide is. Dit zou zich kunnen vertalen in het dalend aantal verzoeken.

Ambtshalve onderzoeken • De RvdK kan zelf een beschermingsonderzoek starten als uit een ander onderzoek blijkt dat er mogelijk een bedreiging is voor een kind/kinderen. Dit heet een ambtshalve onderzoek. Een ambtshalve onderzoek kan voortkomen uit een ander beschermingsonderzoek (bijvoorbeeld naar een broertje of zusje), uit een onderzoek naar gezag en omgang (G&O) of uit een strafonderzoek.

Uit onderzoeken G&O (zie hieronder) komen relatief veel ambtshalve onderzoeken voort vergeleken met andere categorieën van herkomst. Dit hangt samen met de problematiek in de G&O onderzoeken: bij problematische scheidingen wordt in het raadsonderzoek vaker een bedreiging voor de ontwikkeling van het kind gesignaleerd. In deze onderzoeken wordt ook relatief vaak een kindbeschermingsmaatregel gevraagd.

In 2022 leidde – net als gemiddeld in de jaren daarvoor – **25%** van de onderzoeken G&O tot een ambtshalve onderzoek naar een kindbeschermingsmaatregel. In **77%** van deze onderzoeken heeft de RvdK een kindbeschermingsmaatregel gevraagd.

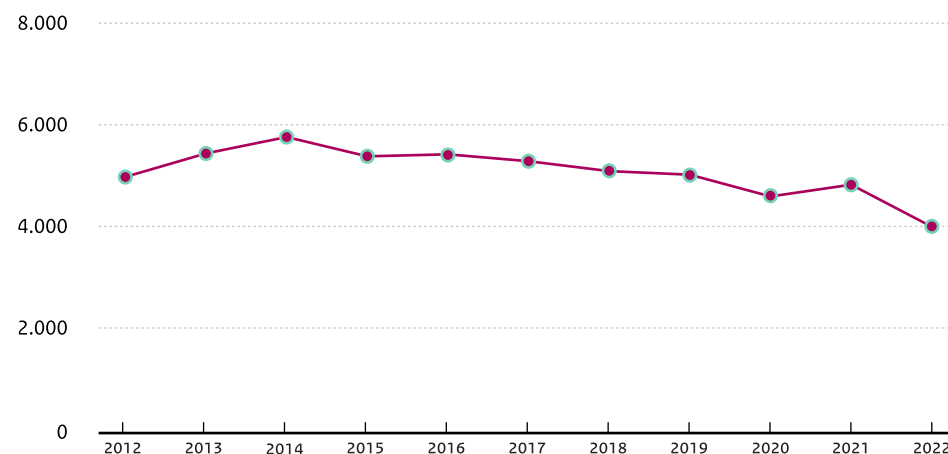
GEZAG EN OMGANG

Als ouders er bij het beëindigen van hun relatie niet uitkomen hoe zij samen de verantwoordelijkheid voor hun kinderen na de scheiding invullen, kunnen zij de rechter verzoeken om een beslissing. De rechter kan de RvdK vragen advies te geven. De RvdK voert dan een gezag- en omgangsonderzoek (G&O) uit.

Ontwikkeling instroom • Afgelopen jaar was de instroom van gezag- en omgangsonderzoeken **7%** lager: van 4831 in 2021 naar 4007 zaken in 2022. Waar we met uitzondering van 2021 een voortdurende lichte daling zien vanaf 2014, is de daling in 2022 weer wat scherper. Mogelijk is de instroomdaling te verklaren door de toegenomen maatschappelijke aandacht voor het effect van een (complexe) scheiding op kinderen. En door de resultaten van beleidsmatige ontwikkelingen die in de jeugdzorg-regio's en onder het programma *Scheiden zonder Schade* zijn ingezet. Tijdige, goede ondersteuning en advisering aan scheidende ouders vermindert naar verwachting de noodzaak voor de RvdK om een interventie te adviseren.

De rechtbank vraagt bij de eerste behandeling ter zitting van gezag- en/of omgangsproblematiek steeds vaker het advies van de RvdK. Door zo vroeg mogelijk in het proces ter zitting te adviseren, draagt de RvdK bij aan het door de rechter te nemen besluit. Hiermee kan een (uitgebreider) onderzoek van de RvdK worden voorkomen.

INSTROOM GEZAG & OMGANGSONDERZOEK

De afkorting ASAA staat voor onderzoeken op het gebied van afstand, screening (tbv het opnemen van een pleegkind of een (buitenlands) kind ter adoptie), adoptieverzoeken en afstamming.

Het aantal onderzoeken per onderdeel staat in de tabel.

INSTROOM ONDERZOEKEN ASAA

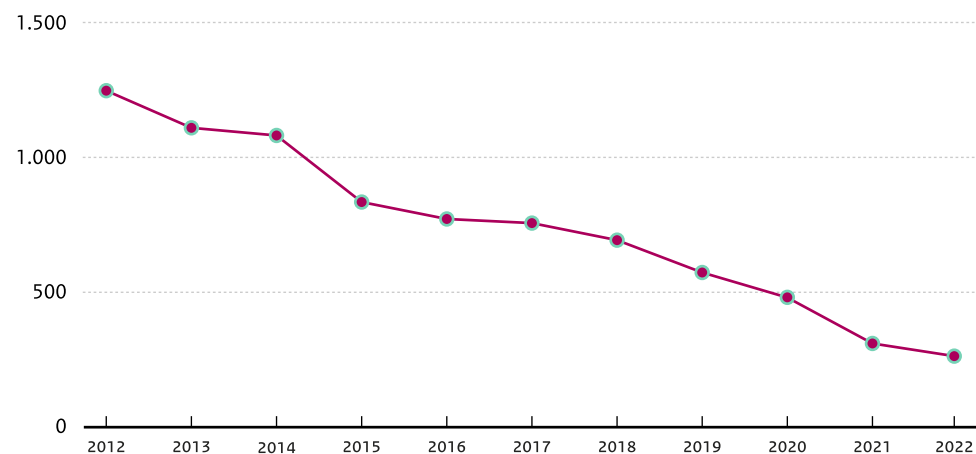
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Opname -btl.- kind ter adoptie	1.233	1.114	1.085	833	769	759	698	577	483	305	262
Screening pleeggezin	692	724	656	707	809	713	638	622	911	813	578
Screening inf. netwerkgezin									50	333	443
Adoptieverzoek	199	292	222	228	207	153	169	175	146	214	228
Afstand meerderjarige moeder	39	40	48	48	66	63	52	45	41	35	45
Afstand minderjarige moeder	5	12	6	2	3	7	4	4	8		4
Afstammingsvragen	88	110	87	96	85	97	123	161	205	180	167
Totaal	2.256	2.292	2.104	1.914	1.939	1.792	1.684	1.584	1.845	1.888	1.727

Screening voor adoptie van een (buitenlands) kind • De instroom voor screening opname (buitenlands) kind ter adoptie neemt gestaag af sinds 2007. Dat komt doordat wereldwijd steeds minder kinderen uit zedende landen voor adoptie in aanmerking komen.

Interlandelijke adoptie werd op 8 februari 2021 opgeschort vanwege het Rapport Commissie onderzoek Interlandelijke Adoptie (commissie Joustra). Deze commissie heeft misstanden en kwetsbaarheden in het stelsel van interlandelijk adoptie gesignaleerd. In 2022 is de opschorting weer opgeheven, maar is het aantal landen van waaruit nog mag worden geadopteerd afgenomen. Nederland is bezig de adoptie relatie af te bouwen met: Verenigde Staten, China, Slowakije, Tsjechië, Peru, Columbia, Burkina Faso en Haïti. Adoptie is dan alleen nog mogelijk uit: Filipijnen, Hongarije, Lesotho, Portugal, Taiwan, Thailand en Zuid-Afrika. De adoptierelatie met Bulgarije wordt nog gezien.

INSTROOM SCREENING OPNAME (BUITENLANDS) KIND TER ADOPTIE

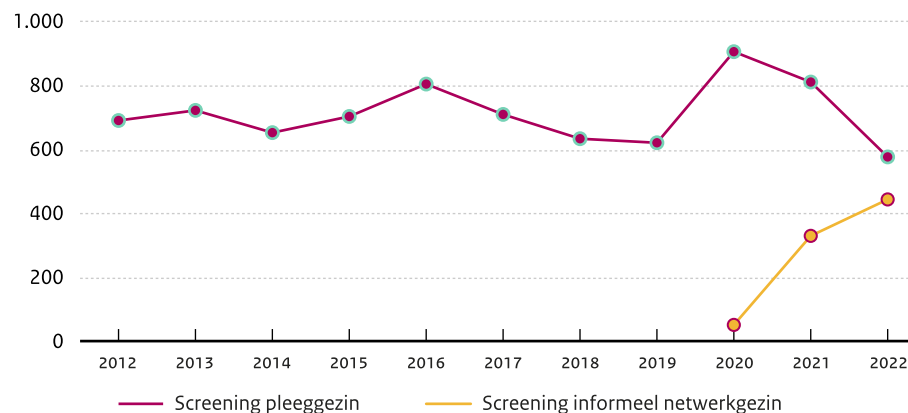
Screening pleeggezin • De RvdK screent (aspirant-)pleeggezinnen voor de afgifte van een Verklaring van geen bezwaar (VGB). De screening bestaat in ieder geval uit het raadplegen van Justitiële documentatie en het informatiesysteem van de RvdK. Als bezwarende gegevens worden aangetroffen wordt aanvullend onderzoek gedaan.

In 2022 is er bij de screening van formele pleeggezinnen net als in 2021 een daling; de daling is echter in 2022 een stuk sterker. Mogelijk kwam de grote stijging in 2020 door een toename van het aantal minderjarige vluchtelingen, en is dat inmiddels gestabiliseerd. Oekraïense kinderen zijn veelal opgevangen in gastgezinnen, en minder in pleeggezinnen. De instroom bij screening van informele netwerkgezinnen stijgt. Deze vorm van screening kan pas vanaf 2020 als aparte categorie worden geregistreerd.

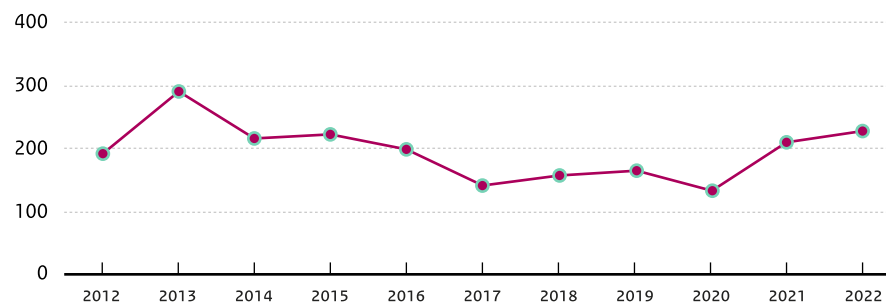
De RvdK vond voor **84%** van de pleeggezinnen geen bezwarende gegevens in de systemen en hoefde daarom geen aanvullend onderzoek te doen. Bij de overige **16%** was wel onderzoek nodig.

Adoptie • Een Nederlandse of buitenlandse rechter kan de RvdK vragen een verzoek tot adoptie te onderzoeken. Dit kan ook gaan om stiefouderadoptie. In 2021 is het aantal onderzoeken toegenomen. Dat komt voor een beperkt deel door een groter aantal draagmoederzaken. Andere oorzaken zijn niet duidelijk aanwijsbaar.

SCREENING PLEEGGEZIN EN SCREENING INFORMEEL NETWERKGEZIN

INSTROOM ADOPTIEVERZOEK

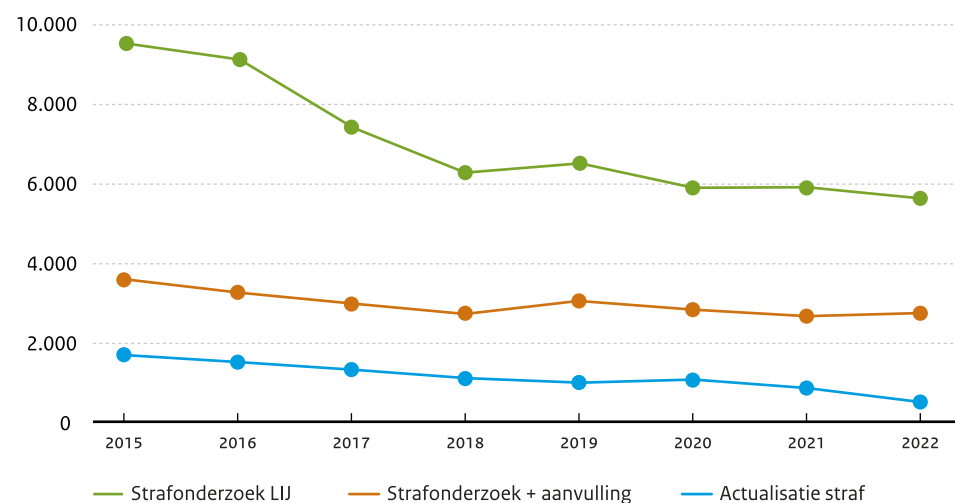

STRAFZAKEN

De RvdK heeft de wettelijke taak om in jeugdstrafzaken onderzoek te doen naar de persoon en de omstandigheden van de verdachte en op basis daarvan OM en rechtbank te adviseren over (strafrechtelijke) interventies. Daarnaast heeft de RvdK de regietaak in strafzaken, zodra een jeugdige verdacht wordt van een strafbaar feit tot het moment dat de gehele tenuitvoerlegging van de straf is afgerond. Doel van deze casusregie is het bevorderen van de samenhang tussen de verschillende activiteiten van de ketenpartners in het jeugdstrafrecht om te komen tot een snelle, vroegtijdige en consequente reactie op het strafbaar gedrag van de jeugdige of jongvolwassene. Dit geldt niet alleen voor minderjarigen, maar ook voor adolescenten (18-23 jarigen) die in een justitiële jeugdinrichting worden geplaatst vanwege de toepassing van het jeugdstrafrecht.

Ontwikkeling instroom ● De totale instroom is in 2022 **6%** lager dan in 2021. In de jeugdstrafrechtketen zien we langjarig een dalende beweging, passend bij het beleid om lichtere vergrijpen zo veel mogelijk buiten het strafrecht te houden. In 2019 was er voor het eerst weer sprake van een lichte stijging. Door de Corona maatregelen in 2020/2021 was duiding van de instroomontwikkeling lastig. In 2022 is er opnieuw sprake van een dalende lijn. Deze daling wordt versterkt door de versterkte daling van het aantal actualisaties. Actualisaties worden ingezet wanneer de zitting te lang op zich laat wachten en de informatie in het rapport mogelijk verouderd is.

INSTROOM STRAFZAKEN (EXCL. SV-ZAKEN)

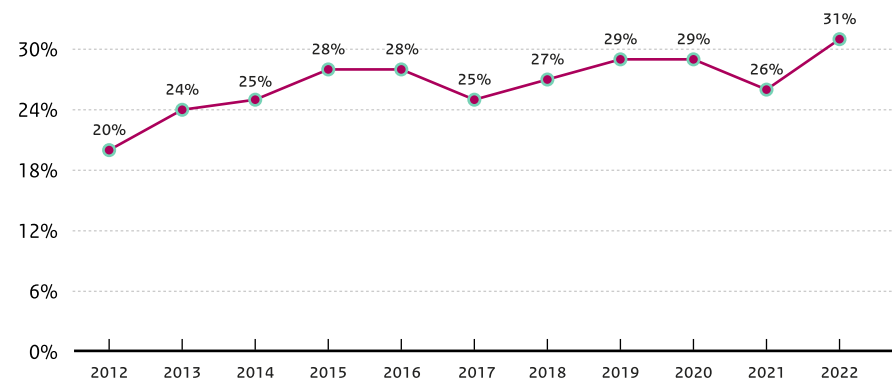
STRAFZAKEN

Het werk van de RvdK in het jeugdstrafrecht concentreert zich steeds meer op onderzoek bij jongeren die verdacht worden van een ernstig strafbaar feit. Deze onderzoeken zijn vaak complex vanwege de ernst van het delict en multi-problematiek.

De stijging van het aandeel onderzoeken bij in verzekeringstelling (IVS) naar bijna een derde van de totale instroom (31%) lijkt er ook op te wijzen dat de algemene daling van jeugdcriminaliteit zich meer in de lichtere vergrijpen voordoet. Hierdoor wordt het aandeel van de zwaardere feiten waarbij in verzekeringstelling mogelijk is groter.

Sinds 2022 neemt de RvdK deel aan de aanpak 'Preventie met gezag', gericht op geselecteerde wijken, waarin de concentratie van criminaliteit zorgwekkend toeneemt. Het is de bedoeling om jongeren in kwetsbare wijken meer perspectief en veerkracht te bieden. Naast het bieden van kansen worden ook grenzen gesteld: meer zichtbaar formeel gezag en afspraken met justitiële organisaties in de wijk leiden tot preventie met gezag. De RvdK sluit in deze wijken aan.

PERCENTAGE IVS VAN TOTALE INSTROOM STRAF (EXCL. SV)

SCHOOLVERZUIM

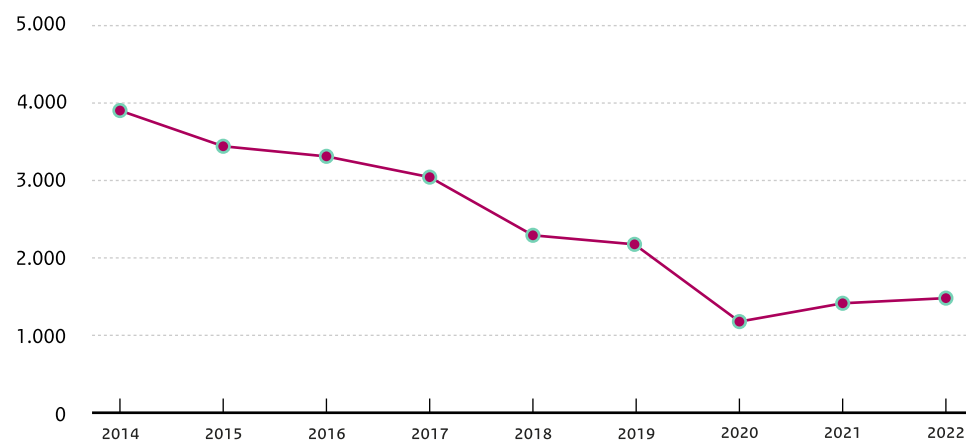
In Nederland moeten kinderen naar school tot hun 18^e verjaardag of tot ze een diploma hebben voor havo, vwo of mbo niveau 2, 3, of 4. Als een jongere veel spijbelt, probeert de leerplichtambtenaar samen met de jongere en eventuele hulpverlening een oplossing te vinden. Als dat niet lukt, kan de leerplichtambtenaar een proces-verbaal indienen bij het OM. De RvdK doet dan onderzoek en adviseert het OM over de straf of hulp die het beste past.

Ontwikkeling instroom • Bij de schoolverzuimzaken zien we langjarig een daling in de instroom die past bij het beleid om schoolverzuim zo veel mogelijk buiten het strafrecht te houden. De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) draagt hieraan bij.

Over de schooljaren 2019-2020 is geen goed beeld te geven van het verzuim vanwege de coronacrisis. Scholen waren niet verplicht verzuim te melden en waren gedurende verschillende periodes gesloten. In 2021-2022 zien we weer een beperkte stijging van de instroom.

Kinderbeschermingsmaatregel vanuit schoolverzuim • Van alle onderzoeken schoolverzuim leidde **3%** in 2022 tot een onderzoek naar een kinderschermingsmaatregel, een lichte stijging ten opzichte van de jaren ervoor. Met de MAS zetten de RvdK en ketenpartners sinds 2017 in op preventie en vrijwillige (jeugd)hulp bij achterliggende problematiek rond schoolverzuim.

INSTROOM ONDERZOEKEN SCHOOLVERZUIM

TAAKSTRAFFEN

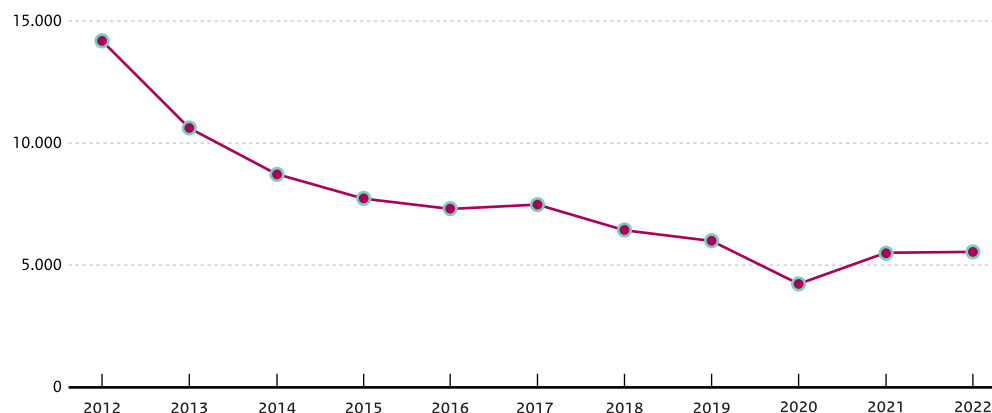
Minder bekend, maar wel degelijk een wettelijke taak van de RvdK, is het coördineren van de tenuitvoerlegging van taakstraffen. Binnen de taakstraf werkt de RvdK met drie pijlers; het creëren van bewustwording bij de jeugdige, herstel naar het slachtoffer en de maatschappij en het bieden van perspectief om recidive te verminderen.

De rechter of de officier van justitie kan een jongere als straf een taakstraf geven. Een taakstraf is een werkstraf of een leerstraf of een combinatie daarvan.

Ontwikkeling instroom • De instroom van de taakstraffen is sinds 2008 gestaag gedaald. Dat komt onder andere door het dalen van de jeugdcriminaliteit en door het beleid om jongeren vaker buiten het strafrecht te houden, extra in te zetten op het voorkomen van recidive en op het combineren van jeugdhulp met strafrechtelijke afdoening.

In 2022 zijn bijna even veel taakstraffen ingestroomd als in 2021. De extra dip in 2020 is toe te schrijven aan corona.

INSTROOM TAAKSTRAFFEN (TOTAAL)

TAAKSTRAFFEN

TAAKSTRAFFEN

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Officiersmodel/transactie	37%	34%	33%	32%	28%	23%	23%	24%	18%	16%
Rechtersmodel	63%	66%	67%	68%	72%	77%	77%	76%	82%	84%

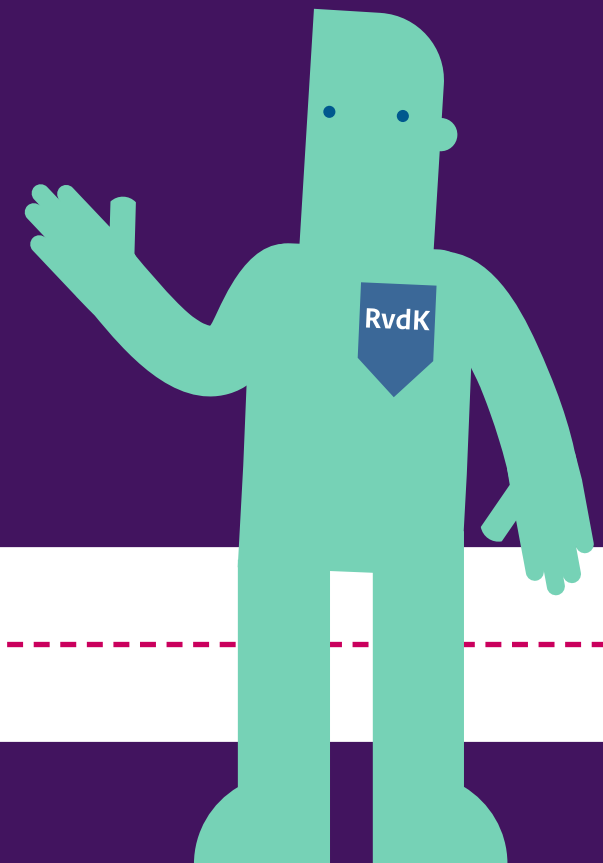
TAAKSTRAFFEN

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Combi Werk- leerstraf	201	175	150	129	114	99	88	84	119	112
Leerstraf	864	843	846	727	606	579	575	415	471	390
Werkstraf	9.556	7.720	6.731	6.447	6.761	5.751	5.328	3.734	4.931	5.041
Totaal	10.621	8.738	7.727	7.303	7.481	6.429	5.991	4.233	5.521	5.543

Taakstraffen via rechtersmodel • De doelgroep voor taakstraffen is door de jaren heen zwaarder geworden. Relatief meer jongeren komen bij de RvdK via het complexere rechtersmodel (een taakstraf opgelegd door de rechter): In 2022 stijgt het aandeel instroom vanuit het rechtersmodel opnieuw naar **84%**. Het gaat om een complexe doelgroep met multi-problematiek, veel recidive, (vuur) wapen-, drugs- en zware geweldsdelicten en vormen van criminaliteit zoals cybercrime. Het laatste blijkt ook uit de Monitor Jeugdcriminaliteit. Om beter bij de doelgroep aan te kunnen sluiten wordt gewerkt aan een modulaire opbouw van de werkstraf.

Soort taakstraf • Er zijn verschillende soorten taakstraffen: werkstraffen, leerstraffen en een combinatie van werk- en leerstraf. In 2022 was ongeveer **91%** van de ingestroomde taakstraffen een werkstraf.

de Raad voor de Kinderbescherming:
omdat ieder kind dat ernstige schade
dreigt op te lopen het recht heeft
veilig verder op te groeien.

www.kinderbescherming.nl | info@kinderbescherming.nl

 [@RvdK_MinJenV](https://twitter.com/RvdK_MinJenV) | Raad voor de Kinderbescherming

Ontwerp **Things To Make And Do** | Den Haag